

Knittel Ferenc nyugdíjas ácsmesterrel, az ÉMSZ korábbi elnökhelyettesével, a magastető szekció egykori alelnökével, számos nívódíj birtokosával, az IFD Fiatal Tetőfedők Világbajnokságán induló magyar csapatok mentorával beszélgettünk.

Hogyan került a szakmába, családi indíttatásból?

Igen. Édesapám is ácsmester volt, kisiparosként működött. Hozzá mentem el dolgozni és kitanulni az ácsszakmát, mert nem ez volt az alapszakmám. Egy körülbelül 40 kilométerre levő kis faluból, Andocsról kerültem ide, Balatonkilitire. A falunkban volt egy Mezőgép, oda jelentkeztem és ott tanultam ki a géplakatos szakmát, majd később a karosszérialakatoságot is. Mindig azt szoktam mondani a többieknek, hogy aki előbb ismerte a tolómérőt, vagy többet használta, mint a colstokot, azért az precízebben is tud dolgozni. Később láttam, hogy mi minden kellene ahhoz, hogy az ember karosszérialakatosággal foglalkozzon: nagy műhely, udvar, rengeteg gép, ez pedig számomra nem volt elérhető, viszont mindenképpen előrébb szerettem volna jutni és akkor, 1983-ban, mondtam a feleségemnek, hogy elmennék az édesapám mellé dolgozni. Ő is helyeselte, így ledolgoztam mellette öt évet, pontosabban négyet, mert apámat is baleset érte, akárcsak engem nemrégiben. Kicsúszott alóla a létra. Végül 1988 júniusában kiváltottam az ipart.

Tehát azóta dolgozott önállóan ácsként?

Gyakorlatilag innentől kezdve voltam önálló ács, de mindig volt mellettem egy-két segéd vagy tanuló. Eleinte nekem is sok mindent meg kellett tanulnom, mert azt hittem, hogy akkor lesz jó minden, hogyha mindent én fűrészelek, mindent én rajzoló be, mindent én csinálók. Épp egy nagy tetőn dolgoz-

tunk és mellettem ült a bakon a három tanuló, meg a segéd, közben én egyedül rajzoltam be és fűrészeltem a fát. Hazamentem, és ezt elmondtam a feleségemnek. Akkor ő azt kérdezte, hát akkor minek vannak a tanulók és a segítők? Elkezdtem gondolkodni, és rájöttem, hogy nekem kell megváltozni, meg kell nekem tanulni azt, hogy hogyan kell dolgoztatni és kiosztani a munkát. Persze mindez nem ment egyik napról a másikra, de utána mindig volt mellettem több segédmunkás. Az első segédemet, aki végül közel harminc évet dolgozott mellettem, még édesapám vette fel anno. Hogy ezek az alkalmazottak mennyire érezték jól vagy rosszul magukat, azt nem tudom, de mindegyik dolgozott mellettem legalább 18-20 évet. Talán nem maradtak volna itt, hogyha valami nem stimelt volna.

Mindent az édesapjától tanult? Hogy lehet elsajátítani a szakmát?

A tetőfedés nem úgy működött, hogy egyből tudtuk, mit kell csinálni. Tetőfedő képzés akkoriban nem volt Magyarországon, valamikor régen igen, de az 1980-90-es években már nem. Amikor elkezdtem az ipart, akkor jelent meg a Bramac cserépgyártó Magyarországon. Rájöttem, hogy ezt meg kellene tanulni, mert nem úgy van, hogy csak rakjuk össze-vissza, az csak sok problémát okoz. Elmentem Veszprémbe, ahol a Bramac képzést tartották és kérte az egyik oktató, hogy mutassuk be, ki milyen munkákat csinált. Bevittem pár rajzomat,

amin elcsodálkozott és kérdezte, hogy ezeket a házakat én mind megcsináltam? Azt válaszoltam neki, hogy nem azért gyűjtöttem a rajzokat, hogy csak úgy őrizgessem azokat, persze, hogy megcsináltam a házakat! Csak nem mindenhol szakszerűen, ezért akartam elvégezni a tetőfedő képzést. Rájöttünk arra, hogy sok mindent nem jól tudtunk, ezért azután az összes emberemmel elvégeztettem a képzést. Mert hiába mondják sokan, így például az édesapám is, hogy: „minek azt tanulni, 30 éve így csinálom, jó lesz ezután is!” – igen ám, de 30 éve még nem léteztek bizonyos megoldások, technikák. Nem volt tetőtér-beépítés, ami teljesen más rétegrendet igényel. Ez olyannyira így van, hogy később, amikor 62 éves voltam és már ősz volt a hajam, addigra bejött a Prefa is, kaptunk egy nagyon szép munkát, tele hajlással, tornyokkal, különböző csatlakozásokkal. Gondoltam, hogy ezzel baj lesz, ezért az egész brigádommal jelentkeztem a Prefánál egy tanfolyamra. Elvégeztük gyakorlatban is és ezzel együtt kész lett ez az összesített munkánk. Eljött a területi igazgató és hozott magával egy osztrák szakembert. Nézik az elkészült tetőt és megjegyzik, hogy látszik, az ősz mester nem az elsőt csinálja, mert nem küszködik a feladattal. Én meg elkezdtem magamban mosolyogni, de nem árultam el, hogy ez volt az első ilyen munkám. Ezt azért meséltem csak el, mert nagyon fontos, hiába az, hogy hány éve dolgoztam a szakmában, ha van egy új dolog, azt meg kell tanulni.

Hogyan vált oktatóvá?

Valamikor 1997 tájékán megkerestek Veszprémből, hogy nem akarnék-e oktatni, akár felnőtteket is. Akkor még működött ott egy jó tetőfedő iskola, amit később sajnos megszüntettek. Az első íves tetőt, amelyen egy ökörszem ablak volt – amit még én is a Karsai József tetőfedő mestertől tanultam –, én csináltam meg itt Siófokon. Az annyira jól sikerült, hogy felkértek, ezeket az íves felületeket én oktassam. Volt olyan tanuló is, aki velem egykorú volt, vagy akár idősebb nálam. Mindig külön makettekben lehetett gyakorolni. A jelentkezők két tanár közül választhattak, akik hozzám jöttek, ők azt mondták, hogy amit én mutatok, azt később jól el lehet adni. Épp ezért jó pár évig hívtak és jártam oktatni ingyen, pénzt nem fogadtam el ezért. Így lettem felkészítő tanára a világ-

bajnokságra készülő fiúknak is. Gyakorlatilag korábban még senki sem nyert tetőfedő világbajnokságot magastetővel, nekünk pedig volt egy második, majd egy első helyezésünk 2001-ban és 2003-ban.

Ön alapította a magastető szakcíót a szövetsége belül. Hogyan került a szövetséghez?

Már egy ideje a szakmában voltam, amikor találkoztam a szövetséggel és 1992-ben beléptem. Jó tíz évig elnökhelyettes voltam. Ugyan kérdezték, hogy nem lennék-e elnök, de nem tudtam elvállalni, mert akkor tönkrement volna a vállalkozásom. Heti 2-3 napot mindig el kellett volna járnom Budapestre, közben pedig itt szélnek kellett volna ereszem az embereimet, ez így nem működhetett. Magát a szövetséget még lapostető szigetelők alapították és ezáltal kicsit elnyomottnak éreztem magam, úgy gondoltam, hogy velünk, a mi szakmánkkal nem foglalkoznak eleget. Néha azt éreztem, hogy az anyagiak kicsit felülkerekednek, noha én mindent pénz nélkül vállaltam. Mert például, amikor a Siófoki Ipartestület elnöke lettem, azt kérdeztem az akkori titkártól, hogy ki tud jól főzni? Akkor hoztam minden alapanyagot és főztünk egy nagy kondérban pörköltet, a titkár pedig kérdezte, hogy minek? Mondtam neki, azért, hogy meghívjuk az ipartestületi tagokat, mert aki ingyen nem jön el egy jót enni meg inni, arra nem lehet számítani. Ez annyira jól sikerült, hogy sikerült megújítani az egész ipartestületet, és immár 27. alkalommal rendeztünk ilyen találkozót. Sajnos azonban kiöregedtünk és már egyre kevesebb tagunk van. Visszatérve a szövetségre, akkor úgy gondoltam, hogy azon belül is szükséges a magastetővel többet foglalkozni, mert ezt a munkát csak szívvel-lélekkel lehet csinálni. Volt olyan megbízásom is, hogy menet közben már láttam, ebből anyagiilag nem tudok jól kijönni, ráfizetéses lesz, de mondtam az embereimnek, hogy nem engedhetem meg magunknak az összezsapott munkát, mindenképpen tisztességesen meg kell csinálni. Ahhoz, hogy az ember szép munkákat csináljon, ahhoz kell egy kis szív is. Ákos fiam – aki nem vitte tovább a szakmát, ügyvéd lett – mondta: tudod fater, amikor elmegyek a Batthyány utcában a Jókai villa előtt és ránézek a toronyra, azt gondolom, hogy mindent mondhatnak rólad, de azt nem tudják letagadni, hogy ezt a Knittel Feri csinálta!

A bemutatott fotók Knittel Ferenc saját archívumából származnak.

Mit gondol az utánpótlásról?

Sajnos nem egyszerű megfelelő utánpótlást találni. Ha elmegyek egy építkezésre és megkérdezem a brigádot, hogy belőlük hányan vannak kőművesek vagy ácsok, tízből ha egyet találok. Valamikor meghívtak Szentendrére, hogy az ÉMI-ben (Építésügyi Minőségellenőrző Innovációs Nonprofit Kft.) tartsunk bemutatót. Azt mondtam nekik, hogy szerintem nem itt, vagy Pesten kell ilyen bemutatókat szervezni, mert akik itt élnek, vagy tehetősebbek vidéken, ők biztos, hogy nem ácsnak, tetőfedőnek, lapostető-szigetelőnek, vagy bádogosnak akarják adni a gyerekeiket. Szerintem inkább a falvakban lenne érdemes ilyeneket szervezni, ahol a szegény ember gyereke láthatja, hogy érdemes egy olyan szakmát kitanulni, amiből azután meg is lehet élni. Sajnálom, meg kifejezetten bosszant is, hogy bezárták a tetőfedő iskolát. Ösztönözni is kellene az embereket, hogy érdemes szakmát tanulni. Minket korábban még az Amerikai Tetőfedők Szövetsége is meghívott magához, majd, amikor viszont látogattak minket, az elnöküknek annyira tetszettek az itt látott ácsmunkák, hogy a zakóját ledobva máris ment föl a tetőre, mert annyira lelkesítette a szakma.

Említette, hogy az ön fia ügyvéd, ezért ő nem viszi tovább az ipart. Valaki másnak a volt brigádjából nem tudja átadni?

Amikor a fiunk ügyvédnek tanult, feleségemmel úgy döntötünk, hogy nem invesztálunk többet a saját műhelybe, hiszen az holt tőke lesz azután, hogy én befejezem a munkát. Erre sajnos korábban is került sor, mint, ahogy terveztem, mert akárcsak édesapámnak, nekem is volt egy balesetem munka közben, majd egy orvosi műhiba folytán nem tudom behajlítani az egyik térdemet. A műhelyem amúgy itt volt az udvarban, de a telepet nem fejlesztettük tovább, inkább a fiunk útját egyengettük. A vállalkozást pedig, hiába volt néhány remek emberem, senki nem tudta tovább vinni, ezért a balesetem után elkezdtem eladogatni a gépeket. Pedig volt pár nagyon komoly gépem, a profilozógémem például nagyon praktikus volt, mert fel tudtuk tenni a platóra, kivittük a helyszínre, le se vettük onnan, máris tudtunk vele dolgozni, nagyon megkönnyítette a munkát. Mondanom sem kell, hogy nem volt olcsó, de ez volt az első, amit a balesetem után megvettem tőlem. Mindenre volt remek szerszámom, mert ezekre nem sajnáltam a pénzt, csak így lehetett jól és megbízhatóan dolgozni.

Ha a fiam ugyan nem is vitte tovább az ipart, volt olyan fiatal, akit sikerült jól kitanítanom. Volt egy emberem, akivel 29 éven keresztül dolgoztunk együtt. Egyszer elhozta a 16 éves, igen vékony alkatú fiát, hogy ácsnak tanuljon. Nem tudtam mit kezdeni vele, gyenge volt hozzá, de sikerült belőle egy kiváló bádogost faragnom. Sajnos az iskolát már nem tudta elvégezni, mert közben megszüntették, de kiváltotta az ipart és azóta önállóan dolgozik. Olyan szépen, hogy az idősebb bádogos mesterek is csak nézik milyen profi a munkája.

Bán Dávid